

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézet zárünnepélye. g. r. — A zsiszik. — Répa contra szőlő. — A bécsi borászati congressus és kiállítás. — Budapesti gabonavasár. — Pályázati hirdetmény. — Személyi hírek. — Értesítés a ragályos betegségekről. — Vidéki gazd. tudósítások: Cserhalomtáj, Mocs. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

A kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet zárünnepélye.

Nincs kellemesebb ugy a tanulóra, mint a tanárra nézve, mint midőn egy sikeres évnek végére jutván, onnét nyugodtan tekinthet vissza az év fáradaimaira, ezt méltán nevezhetni ünnepnek, a tudomány ünnepének.

Ilyen ünnepet ült — bár rövidet és zajtalant — július 30-án fentczimzett gazd. tanintézet, melyről csak röviden a következőket jegyezhetjük fel.

A tanintézet érdemes igazgatója Vörös Sándor ur ezen ünnepélyt megnyitó beszédében, visszapillantva a bevégezt évre, jelezte azon fáradaimakat, melyekkel különösen a tanárnak küzdenie kell, hogy a siker elérhető legyen, melyért legfőbb jutalma az, hogy ha eredménydús multában gyönyörködhetik; mert előtte csak kételyek állanak és csupán csak a multból meritheti örömeit — statistikai adatokkal tüntette fel a mult tanév állapotát, a következőkben:

Beiratkozott a mult tanévre összesen 80 hallgató; ebből rendes hallgató volt 64, rendkívüli 13, vendég 3. — Mint belnövendék állandóan ösztöndíjat élvezett 27, szabadhelyet 22, külnövendék volt 31. — A hallgatók sorából év folytán önszántukból eltávoztak 5-en, betegség miatt 4-en, kirekesztettek 3-an. E szerint az év végéni létszám volt 68. — Végeztek s az életbe kilépnek 28-an. A hallgatók általános előmenetele a II-ik félév végén a következőkben tüntethető fel: adatott összesen 539 érdemjegy, ebből kitünő 84=15.4%, jeles 159=29.4%, jó 201=37.3%, elégséges 93=17.2%, elégtelen 3=

0₃%. Ebből láthatólag ezen évben igen megnyugtató eredmény éretett el.

A tanszaki szerelvények körül jelentékeny gyarapodás constatálható. A taneszközök és gyűjtemények értéke az 1878 év végén 14,829 frt 6 krt tett, a könyvtár pedig 1520 művet számlált 6639 frt 22 kr. értékben. Így tehát a tanszerelvények összértéke 21,468 frt 28 kr. Az év folyamán az intézet 47 szaklapot járatott.

A tanári kar kebelében ezen évben némi változás állott be, ugyanis egyik munkás tagját, dr. Mina Jánost elveszítette, ki is január hó óta Szakáts Péter tanársegéddel lőn helyettesítve.

A tanintézetten rendesen tartatni szokott tanítóképezdei mellék tanfolyamot ez évben 25 tanuló látogatta.

Az intézeti gazdaság is 10 évi vajudas után valahára már eljutott oda, a hol már évekkel ezelőtt állnia kell vala, t. i. ez év tavaszán a tagosítás keresztülvitetett. Most már azon kedvező helyzetben van az intézet, hogy, habár a hely kevésbé kedvező volta miatt nem is kaphatta teljesen egy tagban birtokát, mégis a már így összevont nagy táblákon új vetésforgásokat létesíthet és művelési rendszerét helyes alapra fektetheti. Továbbá az előjáró nm. ministerium még a mult évben megígért rétöntözési és alagosövezési munkálatokat már ez évben keresztülviheti. Ezen nagy jelentőségű munkálatra már eleve is fölhívjuk az érdeklődő gazdaközönség figyelmét. Az intézet műrzhali tehénállománya még e nyár folytán kicsereltek s helyette ismét magyar-erdélyi marhafajtánk fogja méltó helyét elfoglalni. A belgazdaság szerelvénye egy új löistállóval szaporodott, továbbá egy 8 lőerejű új gőz cséplő-gép és más kisebb gépek szereltek be. A géplettár értéke 14 482 frt.

A kertészet igen jelentékeny haladást tanúsít s oly nagy már a kereslet, hogy azt fedezni sem képes, azért a faiskolák kiterjesztése fogantatba vétetett. A szőlő is a mult ősszel megadta első bővebb termését, mely az egész hallgatóságnak már

a szürettől kezdve tananyagul szolgált, saját maguk szüretelvének s kezelve a bort a szaktanár vezetése alatt az arra berendezett pinczében.

A kísérleti téren 135 növényfajjal foly a kísérletezés, melynek eredményéről annak idejében majd megemlékezünk.

Az állatkórodán ez évben 157 köreset fordult elő, ejtetett 23 mütét és 24 bonczolás. Az állatkóroda mellé házi gyógyszer-tár lön berendezve, hogy így a hallgatók tanulmánya bővítették s a gyakorlat megkönnyítették.

A tanintézet hallgatóival évente tanulmányi kirándulás szokott tartatni valamely jól rendezett nagyobb gazdaságba, ez azonban közbejött akadály miatt ezen évben nem volt meg-
tartható.

A felsoroltakon kívül a hallgatóság kebelében még különböző egyletek és intézmények léteznek. Ilyen a segélyegylet, melynek tőkéje ez évben jelentékeny szép gyarapodást mutat, ugyanis az év elején volt 684 frt 47 kr. tőke, mely az év végével 938 frt 66 kr-ra emelkedett. — Kiváló érdeme van a segélyegylet körüli tevékenységben a tanintézet igazgatójának, mint az egylet védelnökének, a ki nem szünő buzgalommal ragad meg minden kedvező alkalmat az egyleti tőke gyarapítására.

Továbbá önkéntes tűzoltó egylet, mely ez évben 39 taggal működött s 3 tüzesetnél szerepelt, mindannyiszor Kolozsvárt. — Önképző czélú olvasó kör s ifjusági könyvtár. Tartott összesen 6 ülést. Könyvtára van 375 művel 538 kötetben. Bevétele volt 248 frt 35 kr, kiadása 210 frt 8 kr. Könyvekre és folyóiratokra adott 157 frtot. — Pénzállománya a tanév zártával 38 frt 27 kr, o. é. — Pálya kérdést tűzött ki, a mult évben végzett Ruisz Gyula ur által a körnek ajándékozott 1 drb es. kir. aranyra, a következő tétellel: „Juh-tenyésztésünkknél a tej- hus- vagy a gyapju-
termelésre fordítsuk-e a fő gondot?”

A beérkezett két munka közül a jutalmazott Székely János III. é. hallgatóé volt.

Ezekben körvonalozván a lefolyt évek eredményét s mozgalmát, itt örömmel említi fel az igazgató, hogy július hó 3-án előljáró minister Báró Kemény Gábor ur ő nm. az intézetet meglátogatni kegyeskedett.

Ezután következett a „Bors“- és „Gróf Mikó“-féle 100 — 100 forintos ösztöndíjaknak kiosztása. Ezen két jutalomdíjra ajánlott hat érdemes III éves hallgató közül, mint legérdemesebbek Gáspár József a „Gróf Mikó“ félével és Málnásy Ferencz a „Bors“ félével lettek jutalmazva, a többiek pedig dícséretet nyertek. — Ezen díjak kiosztását M. Szabó József ur, az erd. gazd. egylet érdemes alelnöke végezte, a gyakorlatra buzdító lelkes szavak kíséretében, a ki úgy ezen nemes megbízás teljesítése, mint más gyakori alkalmakkor is tanúságát adta annak, hogy az intézetnek benső barátja s annak ügyeit szívvel hordozza.

Végül az igazgató a végzett és már távozó hallgatókhoz intézett meleg bucsu szavakat, szorgalomra és kitartásra intvén azokat, vázolta az élet nehézségeit, melyekkel folyton küzdeni-
ek kellend, a melyeket azonban munkásság, szilárd akarat és

csékély igényekkel nagyon megkönnyíthetnek és miután még az intézet körében maradónak is erőt és kitartást kívánt, hogy így évről-évre, mint lépcsőről-lépcsőre, eljuthassanak a sikeres be-
végzéshez és miután úgy a tanári karuk fáradozásaiért, mint minden érdeklődőnek őszinte köszönetét mondott, a tané-
vet bezártnak nyilvánította.

G. R.

A zsiszik.

(Dr. Taschenberg L. E. tanár nyomán.)

A zsiszik (*Sitophilus [Curculio] granarius*) kis ormányos bogár, mely a rozsnek, sőt búzának és tengerinek is ártalmára van; eredetileg keletről hurczoltatott be hozzánk a gabonával, azonban nálunk csak magtárakban szaporodik és terjed, szabadban soha, de a magtárakban, malmokban, sütőházakban stb. néha borzasztó mennyiségben lép fel.

Maga a bogár vereses, néha feketés barna színű, csápjai és lábai valamivel világosabbak (rozsdaveres), testének hossza ormány nélkül 3 — 3½ millim. és 1 — 1½ millim. széles.

A zsiszik álczája a gabona szemben a liszttesttel táplálkozik s azt lassanként egészen a héjig feleszi, ha történetesen nem nagyobb egy rendes rozs-szemnél; ganéját összeszorítva, majdnem beékelve ül benne; egyébiránt ganéja nem kellemetlen szagu. Ugyanazon szemben, a melybe a tojás rakatott, a lárva tökéletes nagyságát eléri és hasonlóan szüntelen, karesu bábbá lesz. A tojás lerakástól számítva öt-hat hét mulva, körülbelül július elején a bogár kieszi, kirágja magát a szemből. Ez a nemzedék aztán tizenégy nap mulva megkezdí a tojást, t. i. a nőstény lyukat fur ormányával a gabonaszembe s mindenikbe csupán egy szennyes fehér tojásocskát rak. Ebből szeptember végére kifejlődik a második nemzedék, mely az időjárás viszonyok szerint egy ideig még táplalkozik, vagy pedig nemsokára hasadásokba, deszkák alatt, a szérű talajába és más, fagytól lehetőleg védett helyekre búvik. A következő tavaszon az állatocskák felbrednek, meleg, napos helyre gyülekeznek s a tojást megkezdik azon módon, mint fennebb leirtuk. Ily gyors fejlődés mellett el lehet gondolni, hogy jelesen meleg esztendőekben, különösen a délibb vidékeken, évenként 3 nemzedék is kifejlődik és hogy ha ezen állatok nincsenek zaklatásnak kitéve, minden következő nemzedék erőteljesebb, mint az előbbi. Mondják, hogy egyetlen nőstény állat 150-et is tojik, s úgy tetszik, mintha ez nem egy folytiban, hanem több heteken át történnék. Annyi bizonyos, hogy a hol zsiszik vagy annak lárvája felüti magát, nagyon kártékony s szaporodásuk miatt mindinkább kártékonyabbakká lesznek, ha nem igyekszünk őket elpusztítani. Megemlítendő még, hogy e bogár a meleget szereti, tehát különben egyenlő körülmények közt a magtárak napos oldalán üti fel tanyáját, e végből tehát a nyirkos légjáratnak ki nem tett helyeket keresi fel és olyan gabonát támad meg, mely nem egészen száraz állapotban került csűrbe. Továbbá szereti még az őska, szegletes és többszörös deszkarekeszekkel bíró építményeket, mert itt legjobb buvhelyet talál magának télire. Saját fajtája iránt nem ellenségeskedő, tehát nagyobb csoportokban társaságban él és a melegben igen gyorsan mozog lábain;

r-pülni még nem lehetett látni. Az olyan helyeket, melyeken tömegesen tanyáznak, az előidézett magas melegségi fokról azonnal megtudhatni, ha kezünkkel oda nyulunk.

A fent közölt adatok nyomán következő védszerek ajánlhatók a bogár ellen: a magtárak legyenek szellősek, nagyon tiszták, a legkisebb repedéseket is lehetőleg be kell kenni. Ha az álcákat vagy bábokat meg akarjuk semmisíteni, akkor czél-szerű a gabonaszemeket kenyérsütő kemenczében jól megmelegíteni; mert mindkettőt, minthogy a szembe vannak rejtőzve, csak forróság által ölhetni meg. A legsikeresebb az, ha a bogarat magát nagy tömegekben a maga idején elfogdoshatjuk. A legjobb idő erre, mikor a nőstény a tojásokat még nem rakta le, tehát mindjárt tavasszal, midőn a szegletekből előbujnak a legkedvezőbb helyen először összecsoportosulnak; továbbá júliusban, mikor az első nemzedék és pedig nagyobb számban, mint szülőik, a tojásból kikél, a legutolsó alkalom őket elpusztítani, a jövő év szeptember hónapján, mikor az áttelelő nemzedék kibúvik. Ha ezen szívós életű bogarak a gabonában mutatkoznak, akkor rostálás által kell ki választani.

Néha úgy találták, hogy a bogarak száraz rongyok alatt, a melyeket általuk kedvelt helyekre elhelyeztek, össze gyűlnek, ez uton is jól össze lehet őket gyűjteni s azután széljel morzsolni, fővő vízbe dobni vagy elégetni. Kora tavasszal s aztán ismét ősszel, midőn egy-egy nedvesebb nap nekik nagy alkalmatlanságot okoz, kívánt helyre lehet őket csalni mesterséges meleg után. Rongyba tekert forró téglá, forró porond, vagy felmelegített szilvamag mind megannyi veszély nélküli kaptányul szolgálhat ilyen gyűlőhelyekre.

Répa contra szőlő!

A cukorrépa és szőlő két napig tartó kemény esatát vívtak Páris kapui előtt, a nélkül, hogy észrevették volna a jámbor párisiak a gyomrukat fenyegető vést. Két napig vitakoztak Versaillesben a fölött, valjon a párisi borkészítők sorsán segítsenek-e, vagyis a cukor és szesz — melyből a „marchands de vin“ „bor“-nak nevezett italokat készítenek — olcsóbbá tétessék az által, hogy a szeszadót e czélból 218 francról 20 francra s a cukor adót ugyan ily arányban leszállítsák? A répatermelők, kik az alkoholt és cukrot szolgáltatják, természetesen pártolták a javaslatot. A burgundiak és bordelaisok pedig ellene küzdöttek. A tulajdonképeni fogyasztók — a párisi és más városok képviselői — a vinczellérekkel tartván, az indítvány elbukott.

Furesa dolgok lettek ezáltal szellőztetve. Franciaország több mint 60 millió hectoliter bort termel évente. A legközelebbi múlt két évben rossz szüret lévén; majdnem két millió hectoliterrel apadt a főneubbi szám. A múlt évben Spanyolországból behozatott 1 1/2 millió hectoliter; mert a spanyolok a Franciaországgal kötött egyezség szerint egy hectoliter után csak 3 1/2 franc beviteli vámot fizetnek, ha a bevitt bor nem tartalmaz több szeszt 15.9 foknál. Az egyezmény megkötésénél alig ha gondolt rá valaki, hogy Spanyolország sok bort behozzon azonfelül, mely ismét a gyarmatokba kiszállítatik. A spanyol

bor azonban csak ritkán oly szeszűs, hanem jobbra más alakban vegyítették hozzá, és ime a déli francziáknak azon furcsa ötlete támadt, hogy könnyű boraikat kiviszik Spanyolországba — hol a szeszadó csekély, — ott szeszszel fölsegítik s ismét behozzák, mert a beviteli vám sokkal kisebb, mint lett volna a megfelelő szeszadó, később még többre vitték, holmi száraz szőlőből és czukorból készített édes lörét alcohollal vegyítették s Franciaországba szállították. — Északi Franciaországban s különösen Páris környékén igen jó szőlő, de gyöngé bor terem, mit tegyen az élelmes kereskedő? fölsegíti alcohollal 15 fokra, — beviszi Párisba, ott vízzel ismét fölghitja 8 fokosra; egy hectoliterből lett kettő! és a város 50%-ig megcsalatt! Párisban magában nemcsak fölsegítik a selejtesebb bort magasabb méltóságra, hanem valósággal bort is gyártanak, melyben csak 15% az igazi bor. A biztos, ki a borokat vizsgálja, megméri őket aërometerrel és oenobarometerrel, — normalisnak találja, — méreg sincs benne — s a bor kereskedő meg van mentve! A pénzügyminister, ki látja, hogy miód ennek daczára a borkereskedőktől nagyon kevés illeték foly be, azon gondolatra jön: hogy a borkészítéshez és bornemesítéshez szükséges szeszről és czukorról az adót leszállítsa. Az északi répatermelők kapva a kedvező alkalman „melasse“-ok értékesítésére, a minister pártjára állottak. A répaszesz nem mérközhetik Franciaországban a borszeszszel, azért csak alárendelt czélokra használtatik, az alkalom tehát, mely számára új kelendőséget szerzend, örömmel üdvözöltetett. Előállanak azonban a bortermelők: tönkre juttatjátok a szőlőmivelést, a francia gazdaszat ezen fénylő csillagát! Nem tagadhatják ugyan ők sem, hogy kivált a hosszabb szállításra szánt boraiknál a szeszt nem nélkülözhetik, hanem az „bon goût“ — az az szőlőből készült kell, hogy legyen; a répa- és krumpliszesz csak „mauvais goût“, legyen az bár mily tökéletesen kozmás olajaitól megszabadítva, az élvezőnek mindig — mérgezéshez hasonló — tompa kábultságot okoz. A szőlőtermelés kárára tehát semmi esetre sem szabad a mübort előnyökben részesíteni. — Ezen vitakozás mintegy előjátéka lehetett a vámkérdés tárgyalásának. Itt nem politikai pártok, hanem az északi és déli agricultura állottak egymással szemben s a fogyasztók döntötték el a dolgot. A borgyártás kérdése pár év óta Ausztriában is nálunk is szellőztetik és voltak, kik azt állították, hogy minden francia bor mübor. A fennirt tényállás fényesen megdönti az állítást, szolgálhat intésül a mi borgyártóinknak is. Azt senki sem tagadja, hogy a francziák sok esetben javítják boraikat, de a nemesebb fajoknál ez igen ritkán fordul elő, hanem a jobb borokban csak hosszú utra adnak néha kevés és finom cognacot. Másneműszesznek hozzáadását mintegy mérgezésnek tekintik.

„N. fr. Pr.“

A bécsi borászati kongresszus és kiállítás.

A bécsi es. k. gazdasági egyesület kezdeményezése folytán f. évi szeptember hó 22—25-ig borászati kongresszust tervezett s már a meghívókat szét is küldte. — A mozgalom élén többnyire bécsi nagy borkereskedőket látunk néhány borászati

szaktanárral együtt fáradozni. — A kongressussal borászati kiállítás is össze fog köttetni. — Mind a kongresszus, mind a kiállítás a bécsi kertészeti egyesület terjedelmes helyiségében és parkjában (I. ker. Parkring 12. sz. a.) fog megtartatni.

A vitás alá bocsátandó kérdések a következők:

1. Mily tapasztalatok tétettek ujabban a phylloxera vasa-tatrix rovar kiirtását illetőleg?

2. Mily törvényhozási intézkedések volnának szükségesek, hogy a még érintetlen szőlőterületek a phylloxerától megóvassanak?

3. Mi a gyártott bor? Van-e Ausztriában oly mérvű borkyártás, mely a borászatnak árthatna s ha van, a bortermelés s becsületes borkereskedések védelmére mily törvényes intézkedések lennének ajánlatosak?

4. Mily be- és kiviteli vámok lennének kívánatosak az osztrák bortermelés érdekében?

5. Mily szerek bizonyultak be legcélszerűbbeknek a tavaszi fagyok ellen a szőlőben? Elégséges-e teljesen kártérítésül az adóelengedés?

6. Az utóbbi években nagy mérvben fellépett szőlőbetegség a fekete üszög (Sphaceloma ampelinum) ellen mily szerek bizonyultak be legjobbaknak?

7. Mily tapasztalatok tétettek a szőlőke használata körül — lehet ezzel a kézi kapálást és menyinyire pótolni?

8. Mily mesterséges vegyészeti trágyanemek a legcélszerűbbek a szőlőben s hogyan kell ezeket alkalmazni?

9. Melyek azon szőlőfajok, melyek Ausztria égalji és talaja viszonyaihoz képest a terjesztésre legajánlatosabbak?

10. Miként lehetne a kisbirtokosok általános elszegényedését akadályozni?

11. A fűrt egyes részeinek, nevezetesen a kocsán-, hék- és magnak mily befolyása van a bor minőségére?

12. Miből álljon azon borkezelés, melyet minden birtokosnak ajánlani lehetne, azon czélból, hogy a borkezelés valahára egyöntetűleg haladhasson és általánosan lendületet vehessen.

13. Az utóbbi időben ajánlott sok borászati szerek és eszközök közül, melyek érdemelnek s melyek érdemesek a beszerzésre?

14. Mily vegytani és növényélettani kísérletek tétettek az utóbbi években a kísérleti állomásokon s lehetne-e ezen kísérletek eredményét a gyakorlatban értékesíteni?

A kiállítás osztályai:

1) Bor. 2) Szőlő. 3) A borászat mellékterményei. 4) A szőlő es szőlőiskola terményei. 5) Szőlőmívelési eszközök. 6) Borászati, pinczekezelési eszközök. 7) Trágyanemek, pinczészeti szerek és anyagok. 8) Borászati intézetek taneszközei, kísérletek eredményei és a borászati irodalom terményei.

Bort csak az osztrák tartományok állíthatnak ki, a többi osztályokban a részvétel nemzetközi. — A bírálat már a kongressus első napjaiban meg fog ejtetni s az eredmény még a kongressus alatt közzé lesz téve.

Szőlőfűrtöt kiállítani csak oly helyekről szabad, melyek még phylloxeramentesek.

Részletesebb programmok és bejelentési ívek a magyarországi jelentkezők részére a „Borászati Lapok“ szerkesztőjénél vannak letéve, honnét megkeresésre a program és az iv a jelentkezőknek készséggel megküldetik.

Meghívás.

A „Budapesti áru- és érték-tőzsde“ tanácsának határozata szerint az idei VI-ik nemzetközi gabona- és magvásár Budapesten f. é. augusztus hó 27-ik napján fog megtartatni.

Általános határozatok

az 1879. évi augusztus 27-én Budapesten tartandó VI. nemzetközi gabona- és magvásárhoz.

a) A budapesti VI. nemzetközi gabona- és magvásár az „Uj világ“ kerti helyiségeiben (a Tüköri-féle töltésen) f. é. augusztus 27-én reggeli 8 órakor csengetési-jel mellett fog megnyitvatni, és ugyan ily jeladás mellett délutáni 4 órakor bezáratni.

b) Belépti-jegyek augusztus hó 26-áig délelőtt, 1 frtnyi díj ellenében, a tőzsde titkári hivatalában válthatók, és a gabonavásár napján csakis a gabonavásári pénztárnál kaphatók.

c) Külön-helyek, a szállal és ülécsekkel ellátva, 10 frtnyi díj lefizetése mellett kaphatók. A kik ily helyekre számot tartanak, szíveskedjenek, legkésőbb f. é. augusztus hó 15-éig, a tőzsde titkári hivatalában eziránt nyilatkozni, minthogy külön helyek csakis korlátolt számban állnak rendelkezésre.

d) A gabonavásár gépkiallítással, továbbá malom- és szesziparra vonatkozó szerek kiállításával lesz egybekötve. Ezen kiállításához az írásbeli bejelentések legfőlebb f. é. augusztus 20-áig, a kiállítandó tárgyak és a szükséges tér fölemlítése mellett, a tőzsde titkári hivatalához intézendők. Minden kiállító 10 frtnyi díjat tartozik helyéért fizetni.

e) Sürgönyök és levelek fel- és kiadására, külön magy. kir. távirat- és posta-hivatal fog felállítatni. A gabonavásár t. látogatói felkéretnek, hogy a hozzájuk intézendő sürgönyöket és leveleket, lehető leggyorsabb kézbesíthetőség végett, „Budapest, gabonavásár“ (Budapest, Saatmarkt) jelzés mellett címeztessek.

f) A tőzsde titkári hivatala ezen napon a gabonavásáron is irodát nyit, a melyben a t. látogatóknak netalán szükséges felvilágosítások készséggel meg fognak adatni és a tőzsdei jogszokásokat tartalmazó füzetek és fuvartariffák is kaphatók lesznek.

g) A magyar kir. államvasutak, továbbá a cs. kir. osztrák-államvasut, a tiszavidéki, arad-temesvári, alföld-flumci, a magy. északkeleti, a magyar nyugoti, az 1-ső erdélyi, a cs. k. szab. kassa-oderbergi, és a mohács-üszögi vasút, ugy szintén a cs. kir. szab. gőzhajó-társulat ide- és visszautazásra 33 1/3° o-nyi díj-leszállítás engedélyeztek, mely kedvezmény f. é. augusztus 24-étől, augusztus 30-áig (bezárólag) érvényes. Ezenl fogva figyelmeztetnek azon idegen látogatók, a kik ezen kedvezményben részesülni kívánnak, hogy — a felszálló-állomás

bejelentése mellett — idejében rendeljék meg a szükséges igazolványokat, a melyeket, az 1 frtnyi belépti jegy előleges váltása ellenében (de nem utánvét mellett), a tőzsde titkári hivatala az illetőknek azonnal meg fog küldeni.

A budapesti áru- és értéktőzsde gabonavásári bizottsága.

Pályázati hirdetés.

A tarczali m. kir. vinczellér képezdében, a nyilvános osztályozó vizsgálatok augusztus hó 11—14-ig tartatnak meg, az ünnepélyes zár vizsga pedig 15-én, a midőn is 7 harmad éves növendék végzi az intézeti tanfolyamot, kik méltányos díjazásért gyümölcsészeti, szőlőszeti és pincze-kezelési állást készek elfogadni. —

Az e tekintetbeni tudakozódásokra bővebb felvilágosítással készségesen szolgál az intézeti igazgatóság. —

Ugyan csak a fent nevezett intézetben az 1879 év október hó 15-én kezdődő új tanfolyamra 6 államköltséges tanuló felvételére pályázat nyitattik. —

Felvételi kellékek:

1. A 16 évet betöltött életkort igazoló keresztlevél.
2. Erős, egészséges testalkatot és védhimlővel beoltást igazoló orvosi bizonyítvány.
3. Az elemi iskolák sikeres bevégezését igazoló bizonyítvány.
4. A községtől kiállított jó erkölcsi bizonyítvány.
5. A szülők vagy gyámok írásbeli nyilatkozata, hogy az illető tanuló az intézetet a tanfolyam bevégeztéig el nem fogja hagyni.

A fent elősorolt bizonyítványokkal felszerelt kérvények augusztus hó 15-ig az igazgatósághoz beküldendők, honnét a fel-, vagy fel nem vételről az illetők szeptember hó 10-ig értesíttetnek.

A felvett tanuló tartozik magát fehér és egyéb ruhával, valamint író szerekkel kellőleg ellátni és október 15-én az intézetbe belépni.

Az állam-költséges helyek betöltésén felül saját költségű növendékek is vétetnek fel, a kik is élelmezés, mosás, lakás, fűtés és világításért havonként előre tartoznak fizetni 14 fr. 50 krt.

Idősebbeknek, katonaságtól menteknek, magasabb képzettségűeknek, az állami helyek elnyerésében előny adatik.

Tarczal 1879. Julius 16-án.

Szabó Lajos,
igazgató.

Személyi hírek.

Krausz Károly, a m. kir. állatorvosi tanintézetben az állattenyésztés mellett volt tanársegéd Küküllőmegye állatorvosává választatott meg. —

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879 július 31-ig.

Megye	Község	Az állatok faja és darabszáma	A kör megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Alsó-Fehér	Nagy-Enyed	1 bival	lépfene	elhullott
Brassó	Rozsnyó	1 szarvasm.	"	"
"	Brassó város	1 bival	"	"
"	Feketehalom	1 ló	"	"
Fogaras	Fogaras	1 ló	takonykór	kiirtatott
Maros-Torda	Kakasd	15 sertés	lépfene	elhullott
"	Tófalva	3 sertés	"	"
"	Csejád	1 ló	takonykór	kiirtatott
Nagy-Küküllő	Nagy-Sink	66 juh	körömfájás	gyógykezel.
"	"	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
"	"	1 bival	"	"
"	"	1 szarvasm.	"	gyógykezel.
Torda-Aranyos	Torda	2 ló	takonykór	kiirtatott
Udvarhely	Szombatfalva	2 ló	"	"
"	Ége	1 ló	"	"

Magyarország egész területe marhavészmentes.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Cerhalomtáj, 1879. július 26.

Időjárásunk folyvást kedvezőtlen. A buza kalangyák, a széna boglyák a sok ezőzés miatt czikáznak, rothadnak. A buza cséplés megkezdődött, az eredmény silány. A hozam 2—3 szem. A malé termése is már felére apadt le. Nem köt a tő és a cső is kisdéd, a nem meddőn. Burgonyánk rothadni kezdett. A sertéseket kezdi a torokgyík tizedelni.

Fekete szőlőszeti vándortanárnak ur a legszivesebb fogadtatás és teljes elismerés mellett bevégezte tanítását vidékünkben. A bucsu lakomát Budaker besztercei nagy pap adta, ki a végén föld alatti kincseit: jeles pinczéje drága tartalmát is bemutatta. Vályi Elek.

Mocs, 1879. augusztus 1-ső.

Aratás, behordás kedvező idővel vége felé jár; mennyiség és minőség nem kielégítő, rozsa és virágzásban ért sok eső miatt szem és szalma kevés, buza és rozsa közepes termést ad, zab, árpa jobb; tavaszi buza nagyon gyenge, széna sok és jó, törökbuza jól mutat, rajzasok, mézelés jó, szőlő közepes, a termés jól fejlődik, jégverés sok helyen rontott. Nagy József.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gypajpiacz Budapest, jul. 27—aug. 3-ig. 1879.

Buza irányzat szilárd, 25—30 kr ár emelkedéssel forgalom 70,000 metermáza, ár 11.70 frt.

Rozs szintén szilárd, forgalom 3000 metermáza, ár 7.10 frt.

Árpa új termés hiányzott, metermáza ára: takarmány-árpa 6.30 frt.

Zab irányzat szintén emelkedett, forgalom 2500 metermáza, ár 5.95 frt.

Törökbuza ár emelkedőben, forgalom 30000 metermáza, ár 6.05 frt.

Repce irányzata kellemesebb, forgalom 26500 metermáza, ár 10-40 frt.

Gyapjú irányzata lanya; Eladatott 80 meterm. közepfinom posztó gyapjú 95—96 frt, 100 meterm. közep posztó gyapjú 70—82 frt, 80 metermáza fésűs gyapjú: 85—86 frt, metermáza nemesített zigaja 55—56 frt. (Árak per 56 kilogramm). Gyárilag mosott gyapjú eladatott 11500 kilogramm; 1-80—2-90 frt.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest aug. 2		Bécs aug. 2.	
Buza	10-10—11-90 frt	9-70—12-25 frt	
Rozs	6-90—7-15 frt	7-30—8-29 frt	
Árpa, takarmány	— — — — frt	— — — —	
Árpa, szeszfőzésre	— — — — frt	— — — —	
Árpa, seres	— — — — frt	9-00—9-60 frt	
Zab	5-55—5-80 frt	5-65—6-70 frt	
Repeze	10-25—11-85 frt	11-00—12-25 frt	
Törökbuza	5-80—5-95 frt	6-30—6-55 frt	

Budapesti marhavásár július hó 31-én. 1879. Összes felhajtás 2446 db nagy- és 257 db apró marha. Ebből eladatott: 47 drb. bika, 802 drb. ökör, 901 drb. vágó tehén, 403 drb. fejős tehén, 311 drb. bival, 257 drb. borju. — Árak: bika darabonként 80—175 frt, ökör páronként 200—370 frt, vágó tehén páronként 160—250 frt, fejős tehén darabonként 75—200 frt, bival páronként 150—238 frt, borju darabonként 8—26 frt, juh páronként 11—18 frt. Husarak 100 kilonként: ökörhus 47—51 frt, tehénhus 46—48 frt, borjuhus 70—80 frt, bivalhus 44—46 frt.

Bécsi marhavásár július hó 28-én. Összes felhajtás 3504 darab és pedig 1322 drb. magyar, 1642 drb. lengyel és 90 drb. német fajta, melyből 2901 drb. ökör, drb. 73 tehén, 40 drb. bika és 40 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 53—55½ frt, lengyel 51—55 frt, német 54—55 frt, tehén 48—52 frt, bika 47—50 frt, bival 48 frt. Lábán darabonként 100—195 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár aug. 1-én: (Az első magyar sertésbizalmi részvénytársaság jelentése.) A jó áru utáni keresés, miután több kerestetett mint kínáltott, igen élénk fejlődött és mert a felhajtások a szükségletet nem fedezték, azért élénk forgalom mellett az árak szilárdak maradtak, sőt hét végével kgrként ½—1 kr, a jegyzett áron felül is adatott; augusztus september hónapokban szállítandó 1500 drb, 40½ és 41 kr, kgrként kötött.

Jegyzett árak: magyar sertés 300—340 kgr. nehéz 37¾—39 kr, 220—230 kgr. nehéz 39—40¼ kr, 160—200 kgr. nehéz 40¼—41¼ kr, szerb 36½—37½ kr, oláh és tuskés 36½—38½ kr kgr, tiszta súly. Eleseg árak: Bánáti tengeri árak 6 frt, árpa 6 frt 60 kr mm. készpénzért. Helyi álmány: július 25-ről maradt 78190 drb. Felhajtott: Alföld-ről hizott 4040 drb., Erdélyből 620 drb., Szerbiából 2330 drb., Oláhországból 1270 drb., vidéki felhajtás 280 drb., magyar állam vasuttal 8540 drb., összesen 86730 darab Elhajtott: Felföldre 530 drb., Bécsbe (mult héten 304 drb.) 3510 drb., Prágába 900 drb., Bodenbach felé 1670 drb., Ruttek felé 380 drb.,

Mainz és Stuttgart felé 80 drb. Budapesti fogyasztás 2100 drb., kültekli gysztás 80 drb., összesen 9590 drb. Marad állomány 77140 drb. A részvénytársaságokban 14460 drb. vau elhelyezve.

Bécsi vásár július 29. A felhajtás volt 3939 darab, az üzlet élénk, árak szilárdak. Magyar nehéz 32½—35 frtot, közepnehéz 32—33 frtot, süldök és lengyelek 32—40 frto érték el 100 kilgr. élősuly.

Drezdai vásár július 28. A piacon 565 drb vidéki és 197 drb magyar sertés volt, az elsők 48—51 fill., utóbbiak 44—47 fillert érték el ½ kgr. 55 drb magyar nem lett eladva.

Berlini vásár július 28. Felhajtva 4546 drb. Üzletmenet eladokra kellemesebb volt, mecklenburgi 49—50, mk. orosz 44—45 mk., 100 ű-ként érték el, magy. 42 mk, kettel 40—50 ű tára mellett.

Bécsi sertésvásár július 22-én. Összes felhajtás 3998 darab és pedig 1073 drb. nehéz, 1204 drb. közepnehéz és 1721 drb. süldő; melyből 972 drb. magyar, 1721 drb. orosz-lengyel, 1190 drb. szerb és 115 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 33—35frt, közepnehéz 32—33 frt, süldő 32—40 frt, szalonna és zsír 45—48 frt. —

Disznózsir nagyobb kereslet folytán kedvező irányzattal kész áru hordóval együtt 45½—46 frt, aug.— havi kötésben hordó nélkül 42—44 frt.

Szalonna szintén keresett áran emelkedéssel vidéki szalonna 38½—39½ frt városi áru 42—44 frt; szalonna 47—48 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

ad 176.—879.

A dévai tanító-képezdénél megürült kertészi állomásra pályázat hirdettetik. Pályázó okmányokkal igazolja azt, hogy magyarul jól beszél és a konyhakertészetet, gyümölcsfa tenyésztést, szőlőmivelést, méhészetet elméletileg, gyakorlatilag tudja. Javadalmazás: évi 400 frt. Magános egyén számára lakás, fűtés, világítás is. Pályázati határidő: f. é. szeptember 1. Folyamodványok Hunyadmegye kir. tanfelügyelőségéhez Dévára intézendők. Déva, 1879. július 25.

Megbízás folytán:

(17.)

(2—3.)

Sándor Domokos,

kép. igazgató.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett förtlesztésre felülieket és 5000 frton még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközlők.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközlöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (31—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.”

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtátház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

(13)

KIR. SZAB.

(4-10)

AZIENDA ASSICURATRICE.

a birodalom legrégebb biztosító intézete. 1822-ik év óta áll fenn.

(Vezérügynökségi iroda : Kolozsvártt. párisuteza 19-ik szám.)

Biztosítéki tőke 12 millió forint57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkért összesen több mint **100 millió** forintot kárpótolt.A kir. szab Azienda Assicuratrice alólírott vezérügynökségének van szerencsége ezenel tudatni, miszerint a **legolesőbb díjak mellett** elfogad ajánlatokat:**Tűzkárok ellen** épületekre. gabona-, széna-, termény- és gépekre, vagy bármi más készletekre.**Jégkárok ellen** teljes kártérítés biztosításával.**Életbiztosításokra** minden fenálló módozatok szerint.

A biztosító közönség kényelmére a kötvények azonnal általunk állittatnak ki.

Nagyobb birtokosok **gazdasági egyleti tagok külön kedvezményben** részesülnek.**Az Azienda Assicuratrice**

kolozsvári vezérügynöksége:

VOITH GERGELY.**WALSER FERENCZ**
gazdasági gép- és eszközlaktára

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 12. szám,

ajánlja a legjobb szerkezetű s gyári áron adott következő gépek- és eszközöket:

Cséplőgépek, fa- és vasalazaton, kézi erőre, járgányra vagy gőzerőre. Járgányok, fekvő és álló szerkezettel. **Trieurök**, eredeti Mayer-féle, melyek a konkolyt, bükkönyt, zabot stb. tökéletesen kiválasztják. **Szelelő és választó rosták**, különféle Répavágók, szecs kavágók, darálók és zúzó, különféle Bor-sajtók, legujabb szerkezetűek. **Vidats-ekék** és különféle boronák. **Török-buzamorzsolók.**Azonkívül ajánlja előnyösen ismert **tűzcskendőit**, gazdagon felszerelt **tűzoltó szertárát**, és mindenféle vasszerkezetű házi és kerti **kútakat.**

Javitó műhelyem az elősoroltaknak gyors és pontos javítását jutányosan elvállalja.

(15)

(3-23)

A század évszázad óta fennálló

(13.)

1831-ik évben alapított

szabadalmazott trieszti

(2-12.)

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Kolozsvári főügynöksége, Boer Sándor által képviselve.

Az erdélyi gazdasági egylettel, 1879 július 1-én, 12 évre terjedőleg kötött szerződés értelmében, elvállalja az Erdélyi gazdasági egylet n. é. tagjai biztosításait **rendkívüli leszállított díjtételek** mellett. 1) **tűz- és villám-**, 2) **jég- és 3) szállítmány károk** ellen, továbbá biztosít 4) **tőkéket és életjáradékokat** (nyugdíjat) **az ember életére**, mindenféle módolat szerint.

Kifizetett kártérítések: 1878 ik év folytán, 15,404 káreset után **6,330,771 fr 18 kr.**
és a társulat keletkezése óta 379 317 " " **129,319,662 fr 57 kr.**

Az 1878-iki évre közzétett és minden ügynökségnél betekinthező **vagyonmérleg** szerint a társaságnak készpénzben, értékpapirokban meglévő, továbbá ingatlanokban, jelzálogkölcsonben, bankoknál stb. elhelyezett **alap- és tartaléktőkéje: 22,950,488 fr 99 kr.** a több éves biztosítások váltóval fedezett **díjjai: 11,715,122 fr 99 kr.**

Figyelmeztetés: Bátrak vagyunk különösen az Erdélyi gazdasági egylet n. é. t. tagjait egész tisztelettel felhívni: méltóztassanak a fennhivatolt szerződés által megállapított rendkívüli kedvezmények igénybe vétele céljából az iránt rendelkezni, hogy biztosítási szándékuk egyenesen az alólírt főügynökségnek, vagy a társaság ügynökei tudomására jusson, kik aztán a további teendőkről gondoskodni fognak.

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	szista buza	olgy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhabús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszteroze		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déce		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 26	700	600	300	325	180	350	170	36	—	40
Kolozsvár	jul. 31	580	—	380	—	200	350	150	120	300	46
K.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Ezében	aug. 1	660	560	320	310	220	360	90	80	300	44
Szegesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	jul. 28	650	620	320	310	240	400	280	150	400	42
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	jul. 31	562	438	317	—	225	262	140	60	250	40
Sz.-Udvarhely	jul. 29	550	400	330	—	225	330	160	300	200	40
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-jával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelőnek minden külön díj nélkül teljesítés szerint akárhányszor változtatathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díj-szabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	szoci hirdetésnél										
	fizetendő forint										
¹ / ₁₆ v. egész oldal	7	20	31	61	95	120	150	160	170	210	
³ / ₁₆ v. fél „	3	10	18	33	49	60	70	80	90	105	
¹ / ₈ v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
² / ₁₆ v. nyolczad olda	2	3	5	9	12	15	17	20	23	27	
¹ / ₁₆ v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.